

HĚSIODOS ŽELEZNÝ VĚK

ODEON

ZROZENĪ BOHŮ

Od Múz helikónských ať naše započne píseň!
Na hoře velké a svaté jsou ony, na Helikónu,
útlýma nohama tančí kol pramene violkového,
okolo oltáře všemohoucího Kronova syna.

- 5 Také v Permésu hladkou svou pleť si umyvše ony,
anebo v studánce Pégasově či v Holmeiu svatém,
na samém vrcholu Helikónu se pustily v reje
ladné, něhyplné a nohy jim neumdlévaly.
Potom se zvedly a neprůhlednou se oděvše mlhou
10 kráčely skrze noc a pěly překrásnou píseň,
slavíce bouřného Dia a velebnou argejskou Héru,
obutou v opánky zlaté, i Athénu jiskrnozrakou,
rozenku Dia, vladaře bouří, i Apollóna,
zvaného Foibos, a mistryni šípů Artemidu,
15 zemětřasa a nosiče pevniny Poseidáóna,
ctihodnou Themis a laškovně hledící Afroditu,
Diónu krasavici i v zlaté čelence Hébu,
Létónu, Íjapeta a Krona ošemetného,
Héliá velikého i Selénu skvoucí a Zoru,
20 černou noc i velkého Ókeana a Zemí —
vůbec posvátné plémě všech bohů, živoucích věčně.

- Od nich Hésiodos se krásně naučil zpívat,
pod svatým Helikónem když jednou jehůata pásł;
tenkrátě takové slovo mi bohyně nejdříve řekly,
25 olympské Múzy, rozenky Dia, vladaře bouří:

„Pastýři z pustin, vy hanebníci a nic nežli břicha!
Umíme vyprávět nemálo lží, jež se rovnají pravdě;
umíme také, jestliže chceme, povědět pravdu.“

Dcery velkého Dia tak pravily, mistryně slova;
30 nato mi podaly žezlo, jež stálo za podívanou:
z bujného vavřínu utrhly větev — a vdechly mi božský
zpěvu dar, abych zpíval, co bude, i to, co se stalo;
blažených rod, kteří žijí věčně, mi velely slavit,
ale je samy opěvat vždycky, i napřed, i potom.
35 Ale k čemu mi tohle, to o dubu anebo skále?

Vzhůru tedy, a začněme od Múz, jež Diovi otci
pějí a mohutnou mysl mu uvnitř Olympu baví,
spojující, co jest, co bude, co bývalo dříve
v jedinou píseň; a neúnavně jim ze rtů se line
40 sladký hlahol, až příbytek otce Dia se směje,
hromovládčův, když bohyň se zpěv, jak lilie čistý,
rozlehne kol; tu zvučí i sněžného Olympu vrchol,
obydlí nesmrtelných. A ony nebeským hlasem
bohů ctihodný rod svou písní velebí napřed:
45 které že zpočátku zrodila Země i široké Nebe,
kteří boží z těch rodičů vzešli, dárcové dobra;
na druhém místě bohů i lidí praotce Dia
na počátku i na konci písně bohyně slaví,
jak je nejlepší z bohů a má z nich největší sílu.
50 Potom opěvují i plémě Gigantů silných,
po nich i lidí, a Díovu mysl v Olympu baví
olympské Múzy, rozenky Dia, vladaře bouří.

Mněmosyné je zrodila otci, Kronovu synu,
v Píerii, kde na vrších vládla, na Eleuthéru —
55 úlevu ve starostech a v strastech zapomenutí.
Neboť on moudrý Zeus s ní obcoval po devět nocí,
daleko od nesmrtelných k ní vchází na svaté lože;
ale když uplynul rok a dokola oběhly doby,
měsíce ubývaly a dnů se dovršil počet,
60 devatero mu povila dcer — ty jedna jak druhá
věnují zpěvu své srdce, jich mysl je starostí prosta —
blizoučko samého temene Olympu zasněženého.
Tam jsou ta jejich rejžiště pěkná a přibytky krásné;
s nimi tam v radovánkách i Touha a Charitky bydlí;
65 pomilování hodný hlas ony roníce z hrdla
slaví vesmírné řády a velebí šlechetné zvyky
nesmrtelných, a z úst se jim hlahol líbezný line.

K Olympu tehdy se braly, tím sladkým se pyšnice
hlasem,
s nebeskou písní, a černá země jim přízvukovala,
70 když tak pěly, a rozkošný dupot jim od nohou stoupal,
jak se vracely ke svému otci; on na nebi vládne,
samojediny třímaje hromy i plamenné blesky,
nad otcem Kronem zvítěziv mocně; pak výborně
všecko
bohům uspořádal a rovně rozdělil pocty.

75 Takto zpívaly Múzy, jež bydlí v olympských sídlech,
devět dcer, jež z velikého se zrodilo Dia,
Euterpé, Melpomené a Thalia, Erató, Kleió,
Terpsichoré a Úranié a Polyhymnia,
devátá Kalliópé — ta ze všech je nejváženější;

80 ona totiž i ctihodné krále doprovází.
Jestliže dcery velkého Dia někoho poctí
z králů živých Diem a při zrození naň shlédnou,
tomu kapkami medosladkými orosí jazyk,
tomu se z úst pak linou lahodná slova; i vzhlíží
85 k němu veškerý lid, jak nalézá právo a ortel
vynáší spravedlivý; on hovoří, aniž se zmýlí,
ba i veliký svár on dovede urovnat rychle.
Neboť rozumu dar mají soudcové proto, že lidem
na trhu zkracovaným zas pomohou k spravedlnosti,
90 lehkou, jen domlouváním a slovy přívětivými.
Takovému se koří jak bohu, když do schůze kráčí,
v úctě a lásce druzí; on vyniká ve shromáždění;
to je ten svatý dar, jež mají pro lidi Múzy.
Neboť od Múz a od Apollóna, jistého střelce,
95 vzešli na zemi pěvci a na loutnu hrající muži;
králové zase z Dia. Je blažen, koho si Múzy
zamilují; pak z úst mu sladká pramení slova.
Neboť má-li kdo žal a čerstvě zjitřenou duši,
že mu až hořem usychá srdce, a najednou pěvec,
100 služebník Múz, začne o slavných lidech a o starých
časích
zpívat hymnus, i o Olympanech, blažených bozích,
rázem zapomene ten smutný a veškerou žalost
pustí z mysli; tak rychle ho promění dary těch bohyň.

Zdravím vás, Diovy děti, a o píseň rozkošnou prosím!
105 Slavte velebné plémě vždy živoucích, nesmrtelných,
kteří se z hvězdného Nebe a ze Země narodili,
rozence mráкотné Noci i chovance slaného moře;
povězte, odkud se poprvé vzali bozi a země,

odkud řeky a nezměrné moře, vlnami vzduté,
bleskotající hvězdy a nad nimi široké nebe,
110 kteří bohové z těch se zrodili, dárcové dobra,
kteří si rozdali pocty a podělili se o svět
a jak Olymp o mnoha roklích si zabrali prvně.
To mi zvěstujte, Múzy, jež bydlíte v olympských
domech,
115 od počátku a mluvte, co z toho se nejdříve stalo.

Nejdříve ze všeho tedy byl Chaos, ale pak Země,
širokoprsá, to na věky bezpečné pro všechny sídlo,
pro nesmrtelné, jež temeno sněžného Olympu hostí;
v útrokách země širokých drah pak mráкотný Tartar
120 a pak Erós, jenž z věčných bohů je nejspanilejší,
údy oproštuje a veškerých bohů i lidí
mysl v prsou si podmaňuje i rozšafný rozum.
Z Chaosu černá Noc a Erebus počátek vzali;
z Noci se zase narodil Aithér a Den, které v lásce
125 z objetí Erebu počala matka a přivedla na svět.
Země zrodila napřed jí samé podobné nebe,
Úrana plného hvězd, kol dokola aby ji halil,
aby blaženým bohům byl na věky bezpečným sídlem;
mocné pak zrodila hory, ty rozkošné příbytky bohyň,
130 příbytky nymf, které v roklinatých si libují horách.
Zrodila ona i netknuté moře, vlnami vzduté,
Pontos, bez rozkoše a lásky; leč potom se vzdala
Úranovi a z toho se narodil Ókeanos,
zvířený do dna, i Koios a Kreios a Hyperión,
135 Íjapetos a Theia a Rheia a Mnémosyné,
Foibé v čelence zlaté i Themis a líbezná Téthys.
Po nich přišel ten nejmladší na svět, úskočný Kronos,
nejstrašlivější z dětí; měl otce bujného nerad.

Kyklópy zrodila potom; ti měli troufalé srdce,
140 Steropés jako Brontés i silácké povahy Argés,
kteří zrobili blesk a hrom dali Dioví otci;
oni v ostatních věcech sic bohům podobni byli,
jenomže uprostřed čela jim sedělo jediné oko.
Jménem Kyklópové se zvali proto, že měli
145 jediné okrouhlé oko, jež sedělo uprostřed čela;
sílu svalstva i um oni vkládali do svého dřla.

Ale i jiní ze Země přišli a z Úrana na svět,
obrovští synové tři a zpupní — je strach o nich mluvit:
Kottos a Briareós a Gygés, svéhlavé děti.
150 Od ramenou jim paží sto se napřahovalo —
sáhnout na ně byl strach — a nad údy rozložitými
každému padesát hlav, ne méně, vyrostlo z plecí;
neměla soka ta mohutná síla v mohutném těle.
Ze všech synů, co ze Země přišli a z Úrana na svět,
155 byli nejstrašlivější a protivní vlastnímu otci
od počátku; on každého hned, jak se narodil na svět,
jednoho po druhém v útrobách Země Úranos ukryl,
nepouštěl na světlo ven a ze skutku zlého měl radost.
Ona však, Země obrovitá, ta sténala v hloubi,
160 přetížena, až na zlý a úskočný prostředek přišla.
Stvořila bez meškání věc novou, šedivou ocel,
zrobila veliký srp, a sklíčena v mileném srdci,
mluvila k mileným synům a nabádajíc je řekla:

„Synové moji z hříšného otce, kdybyste chtěli
165 uposlechnout, pak za hanu zlou se na vašem otci
můžeme pomstít; on hanebné skutky si usmyslil první.“

Domluvila. Jich všech se zmocnila bázeň, a nikdo
neřikal nic — až veliký Kronos, ten lstivý, se vzmuživ,
ujal se zase slova a hovořil k vážené matce:

170 „Matko, já bych ti mohl to dílo slíbit i provést;
na otce našeho zlopověstného přec neberu ohled;
vždyť to byl on, kdo hanebné skutky si usmyslil první.“

Pravil, a obryně Země se v srdci zaradovala;
do skryté léčky ho posadila a čepel mu dala
175 do ruky ostrozubou a úklad mu zjevila celý.
Veliký Úranos přišel, s ním noc, a kol dokola Zemi
touže po milování on objal a všady se prostřel;
ze zálohy pak jeho syn se nazvedl rukou,
levou, zatímco pravou se obrovské čepeli chopil,
180 dlouhé, ostrozubé, a svému milému otci
s chvatem usekl úd a hodil jej vzad, aby letěl
za jeho týl; ale nevyletěl mu naprázdno z ruky:
neboť co krůpějí krve se z něho střáslo, ty všechny
přijala Země, a sotva se naplnil koloběh roků,
185 zrodila mocné Erínye i Giganty obry,
v zářící zbroji a s dlouhými oštěpy v rukou, a nymfy,
ty, kterým „Jasanové“ se říká po širé zemi.
Ale to přirození, jak jednou je ocelí utal
Kronos a do moře rozvlněného jím z pevniny mrštil,
190 neslo se hladinou dlouho a z nesmrtelné té tkáně
bílá se ronila pěna — a z ní se počala panna.
Ke Kythérám, jež milují bozi, se dostala nejdřív,
na Kypros, čníci z vln, pak doplula z Kythér, a na břeh
bohyně krásná a velebná vyšla; jí pučela tráva,
195 kamkoli šlápla, zpod útlých nohou; jí Afrodítou,

bohyní zrozenou z pěny a v čelence Kythéřankou
jmenují bozi i lidé, že v mořské se počala pění;
Kythéřankou, že ke Kythérám se dostala nejdřív,
ale i rozenkou Kypru, že z vln se na Kypru zvedla;
200 mimoto milomoudrou, že na svět se zrodila z moudří,
K ní se přidružil Erós a šla s ní spanilá Touha,
jakmile přišla na svět a brala se do sboru bohů;
takovou čest má od počátku a takový úděl
byl jí dán mezi lidmi i bohy nesmrtnými:
205 panenské láskování i usmívání a šalba,
sladké potěšení i láska a roztomilosti.

Oněm pak jméno Titánové dal otec, svým synům,
které byl zplodil sám, a je veliký Úranos káral:
řikal o nich, že z bezbožnosti se napřáhli k činu
210 velkému příliš, a za ten že jednou odplata přijde.

Z Noci se zrodil ošklivý Osud i Morana černá,
ona povila Smrt i Spánek a Snů celé plémě,
bohyně temná Noc, jež rodila, aniž s kým spala;
Pomluvu potom i žalostné Hoře a Hesperidky,
215 které o jablka se starají, krásná a zlatá,
za slavným Ókeanem, i o stromy, nesoucí plody;
potom i Moiry a Kéry, jež trestají bez slitování:
Klóthó, Lachesis, Atropos, předlenny tří, které lidem
dávají do vínku zlo i dobro při narození,
220 bohyně, které stíhají hříchy i lidí, i bohů,
a svůj ukrutný hněv ony neodkládají nikdy,
dokud odplaty zlé se nedočká ten, který zhřešil.
Zrodila černá Noc i Nemesidu, tu metlu
smrtných lidí, a povila po ní i Šalbu a Lásku,

225 Starobu žaluplnou a Eridu tvrdého srdce.
Avšak protivná Eris zas povila Trud, plný hoře,
Zapomenutí i Hlad i Žaly, tonoucí v slázach,
Vřavy i Vraždy i Bitvy a Řeže, kosící muže,
Spory i lživé Řeči a Hádání na obě strany,
230 Nezákonnost i Zkázu, jež jedna provází druhou,
nakonec Přísahu, největší metlu pozemských lidí,
kdykoli někdo by o vlastní újmě přísahal křivě.

Nérea pravdivého, co nezná lži, zplodil Pontos,
svoje nejstarší dítě; leč lidé mu říkají stařec,
235 neboť je neomylný a vlídný a práv ani řádů
nezapomíná — jen vlídné a poctivé úmysly chová;
potom i Thaumanta velikého a Forkya reka
v objetí se Zemí zplodil, i v tváři spanilou Kétó
a s ní Eurybii; ta z oceli srdce má v hrudi.

240 Z Nérea děti bohyně se zrodily, žádoucí všechněm,
v moři nezoraném, a z Dóridy vlnitých vlasů,
dcery Ókeana, jenž v sebe uzavřen proudí:
Sáo, Amfitrité a před nimi Eukranté, Plótó,
po nich Eudóré, Galéné, Glauké a běhutá Speió,
245 Halié roztomilá a Kýmothoé i Thetis,
Erató, Pásitheé a Eunike s lokty jak z růží,
Agaué, Eulimené a Melité okouzlující,
Ferúsa, Dynamené a po nich Dótó i Prótó,
Nésaié, Aktaié, Prótomeidia, Panopé, Dóris,
250 spanilá Galateia a s lokty jakoby z růží
bližanky Hipponoé a milostná Hippothoé,
Kýmodoké, jež vání bujarých vichřic i vlny
na moři plném mračen a mlh spolu s Kýmatolégou

chlácholí lehko, i s ladně chodící Amfitrítou,

- 255 pod věncem Halimédé i Éijoné a Kýmó,
věčně se smějící Glaukonomé i Pontoporeia,
Leiagoré i Euagoré i Laomedeia,
Púlynoé i Autooé i Lýsianassa,
Euarné bez vady v obličejí a spanile rostlá,
260 Psamaté postavy vděkuplné a Menippé jasná,
Eupompé dobrotivá a Themistó, Pronoé, Nésó,
konečně Neomylná, jež po božském otci má rozum.
To jsou ty děti, jež výborný Néreus přivedl na svět,
panen padésáte, a dovedou výborné věci.

- 265 Dceru hluboké řeky si domů odvedl Thaumás,
Élektu Ókeanovnu; ta hbitou mu zrodila Íris,
potom Harpyje vlnitých vlasů, jež na rychlých křídlech
létají ve spolku s ptáky a o závod s vanutím větru,
Aelló s Ókypetou; neb rychle jak čas ony letí.

- 270 Forkýs a Kétó pak zplodili Graie, spanilé v tváři,
šedivé od narození, a jméno Šedé jim dali
bohové nesmrtelní i po zemi chodící lidé:
Pemfrédó v krásné říze a Enýó ve žlutém peplu
a tré Gorgon, jež za Ókeanem slovutným bydlí,
275 na prahu noci, kde Hesperidky si zpívají zvučně —
Sthennó, Euryalé i Medúza, ubitá kruté:
ona smrtelná byla — a nesmrtelné ty druhé,
navěky mladé; leč jedině k ní si Havranovlasý
na měkkou louku přilehl bůh a na jarní kvítí.

- 280 Jakmile tedy od šíje hlavu jí Perseus uťal,
vyskočil Pégasos oř a veliký Chrýsáór na svět.

Po zřídlech Ókeanových, kde vznikl, se jmenoval prvý;
druhý ze zlata meč zas třímal v milených rukou.
Prvý se vznesl, a opustiv zemi, rodičku ovcí,
285 šel mezi nesmrtelné; i bydlí v Diových domech,
Diovi obmyslnému tam vozí hromy a blesky.

- Chrýsáór Géryonéa pak zplodil o trojí hlavě
s Kallirhoou, jež Ókeana je slavného dcera;
tomu pak arci odění svlékl Héraklés silák
290 u matonohých krav prostřed moře, na Erytheji,
onoho dne, kdy odehnal krávy širokočelé
v posvátný Tiryns a překročil brody Ókeanovy,
usmrtiv Ortha i pastýře skotu Eurytióna
v pochmurné ohradě za slavným tokem Ókeanovým.

- 295 Jinou v hluboké slují pak zrodila obludu hroznou,
která na lidi smrtelné nebyla podobna v ničem,
ani na věčné bohy, ta urputná Echidna božská,
zpolovic panna jiskrnozraká a spanilá v tváři,
zpolovic zase obrovský had, jak dlouhý, tak děsný,
300 pestrý, masožravý, v té skryši pod svatou zemí.
Tam je i její sluj, tam dole pod dutou skálou,
daleko od bohů nesmrtelných i smrtelných lidí;
tam totiž skvostný dům jí k bydlení určili bozi.
U Arimů je schována pod zem Echidna strašná,
305 panna nesmrtelná a mladá po všhecka léta.

Milostně s ní, jak vypravují, se Tyfáón spojil,
s okatou pannou, násilník hrozný a neznalý práva;
počala tedy a přivedla na svět divoké děti.
Nejdříve Ortha, psa; toho počala z Géryonéa;

310 potom to neúprosné, jež jména je nehodno, zvíře,
žravého Kerbera, Hádova psa, jenž kovově štěká,
padesáte má hlav, je nestydatý a silný;
za třetí zrodila lernajskou Hydru, snující zkázu,
kterou pěstila Héré, když k siláku Hérakleovi
315 chovala bezedný hněv, ta bohyně s bílými lokty;
kovem nelítostným ji Diův syn ale skolil,
po boku maje Íjoláa, jenž miloval bitvy,
po vůli kořistné Athény Héraklés Amfitryónův.

Echidna přivedla na svět i Chimairu, velkou
a strašnou,

320 křepkou a rychlonohou, jež chrčila nezmarý oheň.
Tři měla ona hlavy: jak jarcho lva byla jedna,
druhá jak kozí, třetí jak hadí — z mocného draka;
strašlivou sílu zhoucího ohně vydechovala —
odpředu lev a odzadu had a uprostřed koza.
325 Pak ji Pégasos zabil a šlechetný Bellerofontés.

Echidna porodila i Sfingu, ke zkáze Thébám,
po ní i lva, toho nemejského, když pojal ji Orthos;
vznešená Diova choť si ho vypěstovala, Héré,
Nemejské vrchy mu přiřknuvši za byt, ke zkáze lidem.
330 Tam on bydlil a sužoval celá plemena lidská,
Trétos a Apesás, nemejské kopce, pod mocí maje,
dokud ho neudolal svou silou Héraklés silák.

S Forkyem Kétó když naposledy se spojila v lásce,
povila hrozného hada, jenž v šerých hlubinách země
335 v mohutné závitě stočen je na stráž u zlatých jablek.
To je to plémě, jež Kétó a Forkýs přivedli na svět.

Téthys Ókeanovi pak povila vírnaté řeky;
byl to Alfeios, Nil a líbezně proudící Dunaj,
hlubokovírný Pád a klikatý Maiandros, Strýmón,
340 stříbřitě zpěněný Achelóos i Fásis a Rhésos,
Rhodios, Nessos, Heptaporos i s Haliakmónem,
proudy Grénikovy i Aisépovy a Hermos,
Péneios, Simoeis božský i Kaíkos, tekoucí krásně,
mohutný Sangarios i Parthenios a Ládón,
345 Ardéskos, Euénos trojský a Skamandros, podobný
bohům.

Božské dcery mu zrodila také; ty po širé zemi
hochy pěstují v muže a vládce Apollón s nimi,
s nimi i řeky; tu úlohu studánky od Dia mají:
Admété stejně jak Peithó a Ijanthé, Élektré třeptná,
350 bohyním podobná Úraniá a Dóris a Prymnó,
Klymené, Kallirhoé i růžová Rhodeia, Hippó,
Klytié, Peisithoé i moudrá Idyia, Zeuxó,
Pléxauré, Galaxauré i Dióné, líbezná v líci,
ztepilá Polydóré a Mélobosis a Thoé,
355 Kerkéis spanile rostlá a Plútó s očima krávy,
Perséis, Ijancira a Akasté, ryšavá Xanthé,
Petraíé roztomilá a Menesthó, rozšafná Métis,
Európe Eurynomé a Telestó ve žlutém peplu,
Asié s Chryséidou a Kalypsó okouzlující,
360 bystrá Ókyrhoé a Amfiró, Eudóré, Tyché —
nakonec Styx, jež ze všech vod je nejvznešenější.
Ty se z Ókeana a z Téthye zrodily na svět,
jako nejstarší dcery. Je ještě přemnoho jiných:
tisíce tři jsou Ókeanoven na ladných nohou;
365 všady rozptýleny i zemi i hlubinu mořskou

hlídají jednotejně, ty bohyň výborné děti.
Rovněž tolik je řek, těch ostatních, proudících šumně,
Ókeanových synů, jež zrodila velebná Téthys;
jména jich všech je smrtelníkovi uvádět těžko;
370 avšak znají je pokaždé ti, co okolo bydlí.

Hélie velikého i Selénu skvoucí a Zoru,
která svítí všechněm, i pozemšťanům, i bohům,
nesmrtelným, co na širém nebi obydlí mají,
zrodila Theia, když v lásce se spojila s Flyperfonem.

375 Kreiovi Eurybié pak zrodila, objata v lásce,
Astraia velikého a Pallanta, bohyně jasná,
jakož i Persa, jenž moudrostí předčil veškeré lidi.
Zora Astraiovi pak zrodila siláky větry,
Zefyra třpytivého a Boreu, bystrého běžce,
380 po nich i Nota, když v lásce si bohyně ulehla s bohem.
Hvězdu Světloňose pak povila rodička jitra,
po něm i ostatní planoucí hvězdy, jež nebesa věncí.

V paláci Pallantovi pak Styx, dcera Ókeanova,
zrodila Žádost cti a Níku chodidel ladných;
385 přivedla na svět i Moc a Sílu, slovné děti:
daleko od Dia nemají domov, a neznají sídla,
neznají cesty, kudy by bůh je nevodil s sebou,
nýbrž po boku Hřímately se zdržují vždycky.
Tak si to nezmarňá Styx totiž smyslila, Ókeanovna,
390 onoho dne, kdy olympský Blýskatel na velký Olymp
bohy nesmrtelné si povolal všechny a pravil,
že kdo z bohů by po jeho boku se s Titány utkal,
žádnému nevezme důstojenství a podrží každý

tutéž čest mezi nesmrtelnými, kterou měl dříve;
395 kdo však žádné cti ani hodnosti za Krona neměl,
tomu že udělí čest a hodnost, jak se to sluší.
Nesmrtelná Styx, ta na Olymp vkročila první
s oběma svými syny dle návodu milého otce.
Pocitl jí tedy Zeus a přiřknul jí nezměrné dary:
400 velikou přísahu konat že mají bohové při ní,
synové její že po všechny dny mají u něho bydlet.
Navlas tak i ostatním všem, co slíbil, to splnil,
naskrze všechno; on sám však vládne a kraluje mocně.

Do žádoucího Koiova lože pak ulehla Foibé;
405 počavši potom v objetí lásky, bohyně z boha,
zrodila Létó fialorouchou, pokaždé vlídnou,
k lidem přívětivou a laskavou na nesmrtelné,
laskavou od počátku a milou jak z Olympu nikdo.
Slavného jména též povila Asterii; tu kdysi
410 v prostorný dům co milenou choť si přivedl Persés.

Počavši ona pak zrodila Hekatu, kterou syn Kronův
Zeus nad jiné pocitl: jí skvostné poskytl dary,
v úděl jí přiřknul zemi i marně brázděné moře;
jí se dostalo cti i dole pod hvězdným nebem,
415 u bohů nesmrtelných je také vážena obzvlášť.
Neboť až podnes, kdykoli někdo z pozemských lidí
pěkně oběti koná a řádně je usmířit hodlá,
Hekatu vzývá — a potom i veliké vážnosti dojde
docela lehko, když bohyně vlídně mu vyslechne prosby;
420 také mu bohatství sešle, neb taková moc je jí dána.
Na všechněch darech, co jich jen dostali synové Země,
zplozenci Úranovi, má ona účast a podíl.

Kronovec násilně na nic jí nesáhl, ničeho nevzal
ze všeho toho, co dostala s Titány, staršími bohy,
425 nýbrž všechno má tak, jak původně dopadla dělba:
na zemi, na moři, na nebesích svůj úděl a poctu.
Nemá jí proto snad méně, že byla jediné dítě,
naopak, o mnoho více, neb Kronův syn si jí hledí.
Komu chce, tomu napomáhá a mocně ho chrání;
430 při přelíčení zasedá po boku velebných soudců,
ve sněmu vyniká ten mezi lidmi, kterému přeje.
Ba i když do války hubitelky se mužové strojí,
tehdy pomůže bohyně každému, jemuž si přeje
vítězství udělit milostivě a propůjčit slávu;
435 šlechetně také, kdykoli v hrách spolu zápasí muži,
tehdy i k těm se bohyně sklání a nese jim pomoc;
či pak zvítězí síla a sval, ten nádhernou cenu
snadno si odnese šťasten a rodičům přinese slávu.
Šlechetně také pomáhá jezdcům, když některým přeje.
440 Také těm, kdo pracují na vodě, zlověstně vzduté,
ačli se k Hekatě modlí a hřmotnému Zeměřasovi,
lehounko bohatý lov ta bohyně opatří slavná —
lehko už shlédnutou kořist i odejme, když se jí zachce.
Šlechetně v stáji společně s Hermem i dobytek množí;
445 stáda skotu i koz, co široko daleko skáčou,
stejně i stáda vlnatých ovcí, když se jí zachce,
velkými učiní z malých — a z velikých učiní malá.
Tak tedy ona, ač je své matky jediné dítě,
uprostřed všechných nesmrtelných je počtěna dary.
450 Jinochů živitelkou ji učinil rozenec Kronův,
těch, kteří po ní spatřili světlo vševidné Zory,
odevždy živitelkou, a takové dostala pocty.

Rheia si ulehla s Kronem a zrodila slovatné děti:
Histiú, Démétρου, Hérú, jež zlaté opánky nosí,
455 hřmotného Zeměřasa i velkého siláka Háda,
o srdci nelítostném a bytem v podzemním domě,
potom chytrého Dia — toť otec bohů i lidí,
pod jehož hromobitím se třese i široká země.
Veliký Kronos je polykal všechny, jak některý z lůna
460 posvátného se na kolena své matěře dostal;
o to mu šlo, aby z obdivuhodných zplozenců nebes
nedostal královskou čest mezi nesmrtelnými jiný.
Od hvězdnatého Úrana totiž a od Země věděl,
jaký ho čeká osud: že syn ho porobí vlastní,
465 třeba je veliký silák, dle úradku velkého Dia.
Proto byl na číhané, ne slep, a hlídaje pilně
polykal svoje děti — a nezměrný žal měla Rheia.
Ale když otce bohů a lidí už porodit měla,
Dia, tenkrátě snažně své rodiče prosila milé,
470 Úrana hvězdnatého i Zemi, své rodiče vlastní,
aby jí pomohli nalézti lest, jak udržet v skrytu
zrození milého syna a Lítice otcovy pomstít,
pomstít i děti, jež spolkl ten Istivec, veliký Kronos.
Milénou dceru slyšeli oni a dali si říci:
475 řekli jí pěkně to, co je souzeno, aby se sběhlo
okolo Krona krále a jeho chrabrého syna.
Do Lyktu, žírného krétského kraje, ji poslali potom,
tenkrátě totiž, kdy porodit měla to nejmladší dítě,
velkého Dia; jej od ní pak přijala olbřímí Země
480 na širé Krétě, že bude ho živit a bude ho pěstít.
Tam ho nesla skrz kvapící noc a černou a přišla
do Lyktu nejdřív; i vzala jej do náručí a skryla
do sluje nedostupné a do hloubi posvátné země,

v Aigajské hoře, zakryté hustě a porostlé lesy.
485 Jemu však do plének dala a podala veliký kámen,
vládcovi Úranovci, jenž dříve kraloval bohům.
On jej do rukou vzal a do svého břicha ho složil,
bláhovec, aniž si pomyslíl v srdci, že za jeho zády
nikoli kámen, leč syn mu zůstal, nepřemožený,
490 bezstarostný, jenž brzy ho silou i rukama zdolá,
vezme mu důstojenství a sám bude panovat bohům.

Potom už ovšem vládcova síla i spanilé údy
bujely rychle, a pak, když oběh roků se skončil,
zaskočen obmyslem Země a její důmyslností
495 vyvrhnul ven své děti ten Istivec, veliký Kronos,
podlehnuv ošemetnosti a síle vlastního syna.
Ze všeho nejdříve zvrátil ten kámen, jež naposled
spolkl;

ten pak na zemi širé a plné cest Zeus vztyčil
v úvalu pod Parnéssem a v blahosladené Pýthó,
500 aby byl znamením provždy a pro lidi smrtelné divem.
Z okovů smrtonosných pak vyvázal otcovy bratry,
Úranovce, jež otec byl spoutal z pošetilosti;
ti se mu za dobrodiní pak odvděčit nezapomněli:
darovali mu hrom i hromoklín bleskotající,
505 dali mu blesk; ty dřív měla schovány olbřímí Země;
na ty spoléhaje teď kraluje lidem i bohům.

Íjapetos pak Ókeanovnu chodidel ladných,
Klymenu pannu si vzal a chodil s ní na jedno lože.
Atlanta chrabrého srdce mu za syna povila ona,
510 hrdopysného Menoitia a obmyslníka,
chytrého Prométhea a zpozdilce Epiméthea,

který se pro lidi, živené chlebem, stal neštěstím rychle:
první do domu přijal tu ženu, stvořenou Diem,
pannu. A zpupného Menoitia pak vševidný Zeus
515 poslal do Erebu a ranil ho kouřícím bleskem
za jeho troufanlivost a příliš velkou drzost.
Atlás, ten z tvrdé nutnosti nese oblohu širou
na konci světa, blíž zvučně pějících Hesperidek,
stojačky, na rukou neúnavných a na vlastní hlavě;
520 neboť takový úděl mu Zeus v své moudrosti přiřkl.
Chytráka Prométhea však do tuhých okovů sevřel,
bolestných pout, a sloupkem ho uprostřed proklál

a poslal
na něho orla širokých křídel; ten sžíral mu játra —
nesmrtelná, jež dorůstala vždy o tolik přes noc,
525 kolik z nich ujedl přes den ten orel širokokřídlý.
Toho pak zase silák, syn Alkmény chodící ladně,
Héraklés zabil a osvobodil tak od strašné strasti
Íjapetova syna a utrpení ho zbavil —
nikoli bez vůle Dia, jenž na vrchu Olympu vládne:
530 to aby Héraklés, rodilý z Théb, měl věhlasu více
po zemi mnohoživné, a ještě více než dřívě.
K tomu přihlížeje on počtil milého syna;
ačkolí rozlícen, odložil hněv, jež k onomu choval,
za to, že s přesilným Kronovým synem se v důvtipu
měřil.

535 Tenkráté totiž, když vyjednávali smrtelní lidé
v Měkóně s bohy, on všetečně rozděliv velkého vola,
předložil kusy tak, aby ošálil Diovu mysl:
na jednu stranu dal maso a droby, kypící tukem,
v kůži zabalené, a bachorem volským to přikryl;
540 na druhou — mistr v šalbě — dal bílé hovězí kosti,

pěkně je srovnal a lesklým lojem je obalil zevně.
Tenkrát tedy naň promluvil otec bohů i lidí:

„Íjapetovče, ty nejproslulejší ze všechněch vládců,
kterak zaujatě, můj milý, jsi rozdělil díly!“

545 To mu jízlivě řekl v své nezmarné moudrosti Zeus.
Na to mu Prométheus, ten ošemetník, zas řekl,
trochu se usmáv a pamětliv toho, že v šalbě je mistrem:

„Slovutný Die, ty největší z bohů na věky živých,
vyber si podíl, k němuž tě srdce nejvíce táhne!“

550 Řekl to Istivě, a ve své nezmarné moudrosti Zeus
prohlédl lest a poznal ji dobře; leč v duchu už chystal
na lidi smrtelné zlo — a to se mělo i splnit.

Oběma rukama tedy se napřáhl po bílém tuku,
v srdci však pocítil hněv a žluč mu zalila duši,

555 jakmile uviděl lest, ty bílé hovězí kosti.
Od té doby spalují po světě plemena lidská
pro nesmrtelné na vonných oltářích bělostné kosti.

Jemu pak, popuzen silně, děl Zeus, sběratel mračen:

560 „Synu Íjapetův, ty chytráku, nad něhož není,
neodložil jsi ještě, můj milý, své umění šalby!“

Tak se rozhněván ozval v své nezmarné moudrosti
Zeus.

Od té doby té Isti jsa ovšem pamětliv stále,
nechtěl plemeni jasanovému, jež na zemi bydlí,
smrtelným lidem, poskytnout oheň, nezmarnou sílu.

565 Avšak Íjapetovec jej obelstil, šlechetná duše,
odciziv tajně ten nezmarný oheň dalekozářný
v duté lodyze třtiny, a ranil v nejhlubší duši
Dia hřímatele; on v milém se rozlítit srdci,
jakmile u lidí uzřel ten oheň dalekozářný.

570 Bez meškání pak zlo za ten oheň na lidi zchystal.
Z hlíny uhnětl totiž dle úradku Kronova syna
slovutný umělec Héfaistos podobu ctihodné panny;
opásala a ozdobila ji stříbřitým rouchem

Athéné, bohyně sivooká, a z temene pestrý
575 vlastnoručně jí spustila závoj, na odív oku;
věnce vděkuplné a čerstvé, z lučního kvítí,
dokola kolem jí na hlavu dala Athéné Pallas;
dokola kolem jí na skráně dala i ze zlata vínek,
který sám slovutný mistr, ten o dvou pravicích, zrobil,

580 ručně ho vytepav sám, aby vyhověl Diovi otcí.
Pro ozdobu tam vykoval mnoho, na odív oku:
šelmy, jakých i souš i moře nemálo živí,
takových mnoho tam dal, a velikou svítily krásou,
obdivuhodné a podobné živým, jež mají dar hlasu.

585 Když to spanilé zlo měl hotovo namísto dobra,
vedl ji tam, kde meškali druží, i bozi, i lidé,
na skvosty pyšnou, ty od sivooké olbřímí dcery.
Bohy nesmrtelné a smrtelné lidi jal úžas
nad tou náhlou léčkou, s níž rady si nebudou vědět.

590 Od ní pochází totiž to samičí pohlaví, ženy,
od ní je ženské pokolení, to škodlivé plémě.
Se smrtelnými muži co pohroma zlá ony bydlí;
chudobu krutou, tu nenesou s nimi, blahobyť ano.
Jako je tomu u včel, jež v úlech nahoře krytých

595 živí a krmí trubce, ty druhy pro darebnosti;
ony se za dne a po celý den, než zapadne slunce,
přičiňují a s bílým voskem se do úlu nosí,
kdežto oni si sedí v těch špalcích nahoře krytých,
vlastní břicho si naplňující z lopoty jiných:
600 nejinak nebeský hřímatel Zeus i smrtelným mužům
na jejich zkázu dal ženy, ty družky pro darebnosti;
ale i další zlo jim poskytl namísto dobra.
Kdokoli totiž se vyhýbá sňatku a útrapám od žen,
nechtě se ženit, ten strašlivého se dožije stáří;
605 třeba měl majetku dost, jemu chybí v starobě péče,
a když zemře, pak příbuzenstvo si rozdělí jmění.
Na koho zase padne ten los, že uzavře sňatek,
jestliže dostane srdci milou a pečlivou ženu,
v životě bez přestání ho potkává neštěstí tolik,
610 kolik štěstí; a komu se vydaří nezdárné děti,
žije tak, že v prsou si živí trvalou bolest,
bolest v duchu i v srdci, a od zla pomoci není.

Tak je nemožno přelstít a oklamat Diovu mysl;
vždyť ani Prométheus, ten dobroděj, Íjapetovec,
615 neušel jeho těžkému hněvu: ač veliký mudřec,
přece z nutnosti zlé je sevřen v mohutná pouta.

Jakmile otec v srdci se rozlítal na Briarea,
Kotta a Gyga, tehdy je do tvrdých okovů sevřel,
nad jejich smělostí velkou i velikostí a vzrůstem
620 úžasu pln, a je vykázal pod zemi širokocestou;
tam oni v hlubokém hoři — vždyť bydlili pod zemí
dole —
seděli na pokraji, až na konci veliké země,

velice dlouho se soužíce v srdci a sklíčení žalem.
Kronovec však i ostatní bohové navěky živí,
625 které zrodila vlasatá Rheia, objata Kronem,
z návodu Země je přivedli zase na horní světlo;
zevrubně totiž jim ona to všecko vypověděla,
kterak jen s těmi výborné slávy a vítězství dojdou.
Dlouho se totiž bili a úmornou lopotu měli
630 bozi Titánové a ti, co se zrodili z Krona,
stojíce čelem naproti čelu v mohutné vřavě,
na vrchu Othrye jedni — to Titáni hrdopyšní,
na vrchu Olympu druzí — to bohové, dárcové dobra,
které zrodila vlasatá Rheia, objata Kronem;
635 ti tedy palčivý hněv jedni k druhým živíce tehdy,
plných deset let spolu válčili nepřetržitě;
nebylo rozuzlení ni konce v té lopotné půtce
těm ani oněm, a v rovnováze byl výsledek války.
Když ale oněm třem už poskytl potřeby všecky,
640 nektar i ambrosii, jež sami bohové jedí,
odvaha hrdopyšná jim všechněm stoupala v prsou.
Jakmile nektar snědli i lahodnou ambrosii,
tehdy v jich středu už promluvil otec lidí i bohů:

„Poslouchejte, vy Země a Úrana nádherné děti,
645 abych už vyřkl, k čemu mne mysl nabádá v prsou!
Neboť už velice dlouho my čelem naproti čelu
den jak den se bijeme o vítězství a o moc,
bozi Titánové a my, co jsme z Kronovy krve.
Vy tedy velikou sílu a paže nedotknutelné
650 ukažte Titánům v protivném šiku a vražedné vřavě,
pamětlivi té přátelské služby, že zkusivše mnoho,
z bolestiplné vazby jste přišli na světlo zpátky,
po našem rozhodnutí, ven ze tmy a podzemní mlhy.“

Tolik řekl a odpověděl mu slovný Kottos:
655 „Bláhový, nového neříkáš nic; my víme přec sami,
jak máš důvtipu více než dost a rozumu nazbyt;
zprostit ukrutné kletby jsi dovedl nesmrtelné.
Dík tvé důmyslnosti jsme ze tmy a podzemní mlhy
z nemilosrdných pout zas přišli, rozenče Kronův,
660 vladaři, sem, a več jsme nedoufali, se stalo.
Proto i nyní s pozornou myslí a s rozvahou v srdci
vaší moci v té vražedné seči budeme hájit,
ve vřavě nelítostné se s Titány potýkajíce.“

Takové slovo vyřkl; to bohové, dárcové dobra,
665 slyšeli, pochválili a v srdci po boji prahli
ještě více než dřív. I zvedli vražednou bitvu
všichni onoho dne, i ženská božstva, i mužská,
bozi Titánové a ti, kdo se zrodili z Krona,
ale i ti, jež z podsvětí Zeus na světlo vznesl,
670 z Erebu, hrozní, mocní a plní troufalé síly.
Jednomu každému z nich se od plecí napřahovalo
najednou rukou sto a nad údy rozložitými
každému padesát hlav, ne méně, vyrostlo z plecí.
Oni s Titány tehdy se chystali k neblahé bitvě,
675 balvany obrovité už třímali v svalnatých rukou;
naproti Titánové se dychtivě stavěli do řad;
ukazovali, co dovedou paže, co dovede síla,
obojí. Hučelo strašně kol dokola nezněrné moře,
zarachotila země, s ní sténalo široké nebe,
680 jak se chvělo, a zhloubi se kymácel vysoký Olymp
pod tíhou nesmrtelných. I v mráкотném Tartaru bylo
těžké třesení znát i pádný chodidel dupot,
nevýslovný ryk a mohutné údery slyšet,

kterak na druhu druh oni metali nešťastné střely.
685 Jedněch i druhých hlas se nesl k hvězdnému nebi,
jak se pobízeli, a s mohutným řevem se bili.

Zeus ovšem svůj hněv už nekrotil; naopak, srdce
hned se mu plnilo vztekem — i ukázal celou svou sílu:
zároveň totiž jak s nebes, tak s Olympu nepřetržitě
690 blesky metaje krácel; ráz na ráz hromové klíny
s blesky a s burácením mu padaly z mohutné dlaně,
jeden za druhým bujaré plameny rozvířující;
země životodárná kol dokola duněla hořic,
požárem mocně kol dokola praskaly hluboké hvězdy.
695 Vřela veškerá země i proudy Ókeanovy,
vřelo i netknuté moře; je žhoucí objala výheň,
Titány, syny Země, a sahal až k jasnému nebi
nesmírný plamen; jim oči, ač byli velice silní,
oslepovala hromu i blesku planoucí záře.
700 Zasáhl obrovský žár i Chaos; a jistě bys hádal,
že jsi to viděl na vlastní oči a ušima slyšel
takový zvuk, jak by Země a široké Nebe se shůry
sesedalo: neb takový veliký rachot by nastal,
kdyby se propadla ona a ono se zřítilo shora;
705 takový strhnul se lomož, když v boji se srazili bozi.
S hřmotem šířily víchry i prach a třesení země,
hromobití a blýskavici a čadící blesky,
střely velkého Dia, a nosily pokřik a povyk
doprostřed obou stran; to mocný se rozlehl lomož
710 pŭtky hrůzyplné a činů se zjevila síla.
Potom potuchla bitva — leč předtím šik šiku, druh
druhu
čelíce neústupně se bili v urputné vřavě.

Tamti v prvních řadách se dali do lité bitvy,
Kottos, Briareós a války nesytý Gygés,
715 kteří třemi sty, kus za kusem, skalami po nich
metali, po Titánech, a z rukou svalnatých všecky
střelami těmi je zastínili a poslali pod zem
širokých cest, kde je spoutali okovy bolestivými,
pěstmi je udolavše, ač velice bujně si vedli —
720 stejně hluboko pod zem; jak vysoko nad ní je nebe;
stejně daleko totiž je od země mlhavý Tartar.
Devět nocí a dní by totiž kovadlo z bronzu
padalo z nebe a desátého by dosáhlo země;
725 devět nocí a dní by i padalo kovadlo z bronzu
z povrchu země a desátého by v Tartaru bylo.

Ten je obehnán ohradou z bronzu a dokola trojmo
kol jeho ústí je rozlita noc, ale seshora nad ním
tkvějí kořeny země i nedotčeného moře.
Tam tedy bozi Titánové jsou v mráкотném stínu,
730 skryti z úmyslu Dia, dle vůle vladaře mračen,
na místě nevětraném, až na kraji olbřímí země.
Těm je nemožno vyjít, tam zasadil Poseidáón
bronzové dveře a zeď je obmyká po obou stranách.
Tam tedy silák Briareós a Gygés i Kottos
735 přebývají co hlídači věrní bouřného Dia.

Tam jsou mráкотné země i Tartaru potemnělého,
tam jsou i moře nedotčeného i hvězdného nebe,
po pořádku těch živlů všech i zdroje i konce,
žaluplné a dusné, jichž bohové sami se hrozí —
740 veliký jícen, a na jeho dno by se nedostal nikdo
za celý boží rok, kdyby jednou do brány vkročil;

naopak, sem a tam by ho víchř podával víchru,
jeden horší než druhý; je děsný i pro nesmrtelné
bohy ten div; i smoločerné Noci tu stojí
745 strašlivý dům a do temnomodrých je zahalen stínů.

Před ním je Íjapetovec a drží oblohu širou
stojáčky, na rukou neúnavných a na vlastní hlavě,
bez hnutí, tam, kde Noc a Den, když se potkají spolu,
jeden dá druhému pozdravení a překročí z bronzu
750 veliký práh: jeden sestoupí dovnitř a ze dveří vyjde
druhý; nikdy ten dům je uvnitř nechová oba,
nýbrž bez ustání vně domu meškaje jeden
putuje světem, a druhý zas uvnitř meškaje doma,
čeká, až přijde čas, aby stejnou nastoupil cestu —
755 pro pozemšťany on třímaje světlo vše ozařující,
ona zas v rukou Spánek, jenž bratrem Smrti je rodným,
nedobrá Noc, a mrak jí halí, podobný stínu.

Tamtéž mají svá sídla i děti mráкотné Noci,
Spánek a Smrt, ti bohové hrozní; v hodinu žádnou
760 Hélios světlonosný své paprsky neupře na ně,
ať už vychází na oblohu či z oblohy schází.
Po zemi první z nich i po hřbetě širého moře
putuje tiše a milostivý je ke smrtelníkům;
druhého srdce je ze železa a bronzovou mysl,
765 nelítostnou, má v prsou; a koho popadne z lidí,
toho si nechá; i nesmrtelným se protiví bohům.

Boha podsvětního tam v popředí zvučící palác,
velesilného Háda a velebné Persefoneie,
stojí, a strašlivý pes jej stoje u vchodu hlídá,

770 nemilosrdný; má způsoby zlé; kdo vstupuje dovnitř,
k tomu se oběma ušima lisá a ohonem vrtí,
nenechá ho však vykročit ven; to číhá a pozře
každého, koho chytí, že hodlá vyjít z brány
velesilného Háda a velebné Persefoneie.

775 Tamtéž i bohyně sídlí, již nesmrtelní se děsí,
strašlivá Styx; je to nejstarší rozenka Ókeana,
dokola tekoucího; má skvělý dům stranou bohů;
z balvanů obrovitých je sklenut a dokola kolem
na sloupech stříbrných spočívaje se vypíná k nebi.

780 Íris na rychlých nohou, ta rozenka Thaumantova,
přes širý mořský hřbet jen zřídka sem s poselstvím
chodí,
kdykoli propukne spor a svár mezi nesmrtelnými;
tehdy, když někdo z těch, co bydlí v Olympu, zalže,
pošle Íridu Zeus, ať přinese přísežnou vodu,
785 pro bohy svatou, slavnou, až zdaleka, ve zlaté konvi,
studenou, tu, která z příkré a vysoké skály se řine.
V hojnosti totiž pod širou zemí, pod spleť stezek
z pramene posvátného skrz noční mrákotu proudí
rameno Ókeanu — to desátý díl ho sem přišel:
790 devíti víry stříbrnými on ovíjí zemí,
ovíjí širého vodstva hřbet a do moře vtéká;
desátý ze skály tryská a bohům je k veliké újmě.
Kdokoli ulije z něho a přitom přísáhne křivě
z nesmrtelných, co na vrchu sněžného Olympu sídlí,
795 leží nedýchaje, než rok se skoncuje celý;
nikdy po krmí nektarové a po ambrosii
nevztáhne ruku, jen beze slova a bez dechu leží
na loži rozestlaném a mdloba ho smrtelná halí.

Nicméně sotva se po velkém roce ta choroba skončí,
800 čeká ho po trýzni trýzeň, a jedna horší než druhá.
Po devět roků je odloučen od bohů, živoucích věčně,
nikdy nechodí na jejich sněm, ani na hody nikdy,
po celých devět let; až desátého zas užijí
besedy nesmrtelných, co bydlí v olympských domech.
805 K takové přísaze určili bohové ze Stygy vodu,
nezmarnou, věkovitou, jež proudí kamenným krajem.

Tam jsou i mráкотné země i Tartaru potemnělého,
tam jsou i moře nedotčeného i hvězdného nebe,
po pořádku těch živlů všech i zdroje i konce,
810 žaluplné a dusné, jichž bohové sami se hrozí.
Tam je i třpytivá brána a bronzový práh, který z půdy
vyrostl sám, v ní věkovitými kořeny drží,
bez pohnutí, a před ním jsou daleko ode všech bohů
Titáni sídlem, až za temným Chaosem na druhé straně.
815 Avšak ti, kdo hřmícímu Diovi pomohli slavně,
při samých hlubinách Ókeanu své příbytky mají,
Kottos a Gygés, leč Briarea, že zdatně si vedl,
Zeměťras mohutně rachotící si učinil zetěm,
Kýmopoleiu, vlastní svou dceru, za něho provdal.

820 Když ale od Titánů si nebesa vyčistil Zeus,
Tyfóea, své nejmladší dítě, olbřímí Země
počala z Tartaru v lásce skrz rozkošnou Afroditu;
ten měl takové ruce, že rázně se chápaly díla,
nohy neúnavné, ten silácký bůh; ale z plecí
825 čnělo mu stero hlav jak z hada — hrozného draka,
jazyky pošmournými se olizující, a z očí
v hlavách podivuhodných mu zpod brv plápolal oheň;

ze všechněch hlav mu šlehaly plameny, kdykoli vzhlédl;
také hlas měly všechny ty strašlivé hlavy a zvuky
830 rozličné, prapodivné z nich vycházely, neb jednou
znělo to tak, že rozuměli jen bozi, a jindy
jako by bučel býk, ten nezkrotný, řvoucí až hrůza,
jindy zase jak lev, ten o srdci neostýchavém,
jindy — divoucí div — to kňučelo na způsob štěňat,
835 jindy to hvízdlo, až vracely ozvěnu vysoké hory.
Strašlivá věc by se onoho dne asi bývala stala,
on i nesmrtelných i smrtelných mohl být vládcem,
nebýt toho, že rychle to otec bohů i lidí
zpozoroval; i zahřimal temně a mocně, až země
840 příšerně zaduněla, i široká nebesa nad ní,
moře i proudy Ókeanovy a v podzemí Tartar.
Pod kroky nesmrtelnými se třásl vysoký Olymp,
jakmile vládce vstal, a země sténala pod ním.
Po moři fialovém se z obou šířilo horko,
845 z hromu i blesku, ale i z ohně, co chrлил ten netvor,
ze smršťi spalujících a z mluna plápolavého.
Veškerá země syčela ohněm, i nebe a moře;
vřelo to okolo břehů i vzduťých vln, jak se hnali
nesmrtelní, až nastalo obrovské třesení země.
850 Hádés se chvěl, ten vládnoucí dole, nad nebožtíky;
třáslí se v Tartaru Titánové, ti okolo Krona,
při tom ohlušujícím hluku a urputné vřavě.
Když tedy sebral Zeus svou sílu a chopil se zbraní,
hromu i hromoklínu a blesku plápolavého,
855 s Olympu zaútočiv dal ránu — a dokola kolem
všecky zázračné hlavy té strašlivé obludě spálil.
Avšak jakmile obra už ranami ztepal a zdolal,
ochromen klesl on a sténala olbřímí země.

Jak byl zasažen bleskem, šly plameny z bohova těla
860 v horských úžlabinách, tam ve skalách ukrytých oku,
kde byl skolen; i hořela široko obryně země
požárem neskonalým a tála jak cín uvnitř výhně,
s pěkně širokým hrdlem, jež mládenci řemeslníci
865 rozžhavují, a tála jak železo, nejtvrďší z věcí,
které v úvalu hor skrze sílu žhoucího ohně
pod rukou Héfaistovou se v boží prohlubni taví.
Stejně se tavela země v té záři žhoucího ohně.
Rozlícen v srdci ho Zeus pak svrhl v široký Tartar.

Z Tyfóea se zrodily vichry, vějící vlhce,
870 nikoli ovšem Boreás, Notos a běhutý Zefyr.
Ti se zrodili z bohů a k velkému užítku lidem,
zato ostatní větry jen zbůhdarma po moři dují.
Neboť jedny, kdykoli na mlžné moře se vrhnou,
k veliké pohromě lidem, už v zlou se rozdují bouří;
875 každý si vane jindy a rozmetá na všechny strany
lodi a plavce hubí — a není pomoci od zla
pro muže, kteří na širém moři se s těmihle střetnou.
Druhé zas na zemi pevně a bez hranic, poseté kvítím,
lidem, rozencům země, jen ničí líbezne role,
880 naplňující je prachem a bezuzdným řevem jak honci.

Když ale blažení bozi už s prací hotovi byli
a když o prvenství se s Titány změřili silou,
tehdy ho pobízeli, ať vládne a kraluje bohům,
tak jak to Země zosnovala, on olympský Zeus,
885 širokovidný; a oh jim pěkně rozdělil pocty.

Zeus, bohů král, měl nejdříve za ženu Mētis,
která z bohů i smrtelných lidí nejvíce znala.
Když ale sivoookou se chystala bohyni zrodit,
Athénu, tehdy Zeus jí úskočně ošálil mysl
895 lichotivými slovy a vložil ji do vlastních útrob,
tak jak to Země zosnovala a Úranos hvězdný.
Tak mu to vnukli ti dva, aby nedostal královskou
hodnost

z bohů, živoucích věčně, snad někdo jiný než Zeus.
Souzeno bylo, že přemoudré děti porodí Mētis,
915 především dívku sivého zraku, rozenku moře,
o téže síle co otec a o stejně rozumné mysli;
ale potom i syna že přivede na světlo světa,
o srdci násilnickém a krále bohů i lidí;
Zeus však bohyni předem si vložil do vlastních útrob,
900 aby mu byla radou, co bylo by zlé a co dobré.

Za druhou choť měl bělostnou Themis; ta zrodila
Hóry,
Dobrozákonnost, Právo a kvetoucí Mír, ona božstva,
která smrtelným lidem se starají o jejich díla,
ale i Moiry, jimž největší čest dal přemoudrý Zeus,
910 Klóthó, Lachesis, Atropos, předlenny tři, které v úděl
smrtelným lidem dávají zlo a dávají dobro.

Spanilé Charitky tři mu dcera Ókeanova,
na pohled překrásná Eurynomé pak přivedla na svět,
Aglaiu totiž a Eufrosynu a Thalii vnadnou;
915 zpod jejich víček se linula láska, jak pozvedly oči,
ochromujíc; neb krásně se zpod brv dovedou dívat.

Ale i k Démétře mnohoživné pak do lože vešel;
s lokty jak z úběle Persefonu mu zrodila ona;
matce ji unesl Hádés — a dal mu ji přemoudrý Zeus.

915 Po Mnémosyně pak zatoužil zase, po kadeřavé,
která devatero mu zrodila Múz; ony nosí
čelenku zlatou a rozkošný zpěv se jim líbí a tance.

Apollóna a Artemidu, tu mistryni šípů,
obzvláště líbezný pár mezi potomky Úranovými,
920 zrodila Létó, když s bouřným Diem se spojila v lásce.

Naposledy si kvetoucí choť pak našel v Hére;
z ní se zrodila Hébé a Eileithyia a Arés,
když se s vladařem bohů i lidí spojila v lásce.

Z vlastní hlavy však porodil okatou chovanku
vodstva,
925 hroznou strůjkyni vřavy a vůdkyni nepřemoženou,
vládkyni, které se zalíbil ryk a války a bitvy.

Slavného Héfaišta Héré — leč nikoli z objetí lásky —
zrodila pak, neb se hněvala právě a s chotěm se přela;
mezi Úranovci byl největším umělcem ze všech.

930 Od Amfitríty a od lomozného Poseidáóna
veliký Trítón a širokovládny vzal původ; on v moři
přebývá na dně při milé matce a královském otci
ve zlatém domě, ten hrozný bůh. Ale od rozbíječe
šťítů, od Área a od Kythéřanky vzal původ
935 strašlivý Děs a Třas, kteří plaší i nejhustší voje

v surové válce, po boku Área, bourače hradů —
ale i Harmonié, již vzal si srdnatý Kadmos.

Maié Atlantovna pak zrodila Díovi Herma,
slavného posla bohů, když na svaté lože s ním vešla.

940 Semelé, Kadmova dcera, mu zrodila oblažitele,
jasného syna, Dionýsa, jež počala v lásce,
nesmrtelného smrtelná žena; teď bohy jsou oba.

Alkméné zase mu povila sílu Hérakleovu,
Diovi, vladaři mračen, se na loži oddavši v lásce.

945 Héfaiostos, slovný mistr, ten pravý na obě ruce,
kvetoucí choť si učinil z Aglaie, nejmladší z Charit.

Zlatokadeřný Dionýsos si Mínoovnu,
rusou Ariadnu, pak učinil kvetoucí chotí;
věčnou jí udělil mladost a nesmrtelnost syn Kronův.

950 Hébu pak mohutný syn oné Alkmény, chodící ladhě,
Héraklés silák, jakmile skončil své úmorné práce,
dceru velkého Dia a Héry, obuté v zlatě,
za choť vzácnou si vzal, kde sněžný Olympos strmí —
blahoslaven, neb vykonav u lidí veliké věci,
955 žije si bezbolestně a nestárna po všechny časy.

Héliu neúnavnému pak dcera Ókeanova,
slovná Perséis povila Kirku a Aiéta krále;
Aiétés, Héliu syn, toho svítidla pro smrtelníky,
s dcerou Ókeana, jenž v sebe uzavřen proudí,

960 s Idyjí spanilou v tváři se oženil po vůli bohů.
Médeiu chodidel krásných mu na svět přivedla ona,
když se mu oddala v lásce skrz rozkošnou Afroditu.

S vámi se nyní loučím, vy žitelé olympských sídel,
s ostrovy, s pevninami i uprostřed se slaným mořem!
965 Nyní mi zpívejte o rodu bohyň, vy líbeznohlasé
olympské Múzy, rozenky Dia, vladaře bouří,
o všech těch, které se smrtelnými si ulehly muži,
nesmrtelné a zrodily děti, podobné bohům.

Démétér tedy, bohyně jasná, v žádoucí lásce
970 s héróem Íjasem se spojivši na žírném poli,
na Krétě, na třikrát orané nivě, zrodila Plúta,
lidumila, jenž po zemi všady i po hřbetě moře
chodí, a koho potká či komu do rukou přijde,
boháče učiní z něho a hojně mu nadělí jmění.

975 Z Kadma a z Harmonie, z té dcery Afroditiny,
v pěkně hrazených Thébách se zrodila Semelé, Ínó,
Autonoé, již za choť měl vlasatý Aristaios,
Agaué spanilá v tváři a konečně Polydóros.

Kallirhoé se spojila v lásce, dceř Ókeanova,
980 s rekem Chrysáorem, jak velela Afrodité,
celá zlatá, a zrodila syna, Géryonéa,
silnějšího než všichni; jej silák Héraklés skolil
pro matonohý skot prostřed moře, na Erytheji.

Zora Tithónovi pak Memnóna, oděnce v bronzu,
985 krále Aithiopů, a vladaře Émathióna,

Kefalovi však povila zase skvělého syna,
zdatného Faethonta — ten muž se podobal bohům.
Ještě byl mlád a v prvním květu té mladosti skvostné,
chlapec dětinné mysli, a Afrodité se zvedla,
990 usměvavá, a unesla hocha do božských svatýň,
aby co jasný daimón ty chrámy potají chránil.

Dceru Aiéta krále, jež samo živilo nebe,
Aisónův syn si po vůli bohů, živoucích věčně,
odvedl od Aiéta, když ukončil úmorné práce,
995 kterých veliký král a zpupný mu uložil mnoho,
Peliés násilnický a zlého všetečný strůjce.
Ijásón, Aisónův syn, je splnil, a vytrpěv mnoho,
vrátil se do Ijólku a vezl si na rychlé lodi
jiskrnozrakou dívku, již za choť kvetoucí pojal.
1000 Ona Ijásónovi se oddavši, pastýři lidu,
povila syna, Médeios jménem, jež vychoval v horách
Cheirón, Filyrův syn, podle vůle velkého Dia.

Avšak z Néreoven, dcer mořského starce, se jedna,
Psamathé, bohyně jasná, skrz rozkošnou Afrodítu
1005 oddala Aiakovi a porodila Fóka; leč Thetis,
bohyně stříbrnohá, se poddavši Péleovi,
zrodila Achilla, srdce lví a průlomce vojů.

Aineiu zrodila bohyně z Kythér, věnčená krásně,
héroú Anchísovi se oddavši v žádoucí lásce
1010 na vrších Ídy o mnoha roklích, pokryté lesy.

Kirké, Héliá dcera a vnučka Hyperiona,
s těžce zkoušeným Odysseem se spojivši v lásce,

Agria porodila a Latina, bez hany reka,
ale i Télegona, skrz rozkošnou Afrodítu.

1015 Ti tedy ve velké dálce, až v zálivu na svatých výspách,
byli Tyrrhénů všech, toho slavného národa, králi.

Kalypsó, bohyně jasná, pak zrodila Nausithoa,
s Odysseem se objevši v lásce, a Nausínoa.

To jsou ty, které se smrtelnými si ulehly muži,
1020 nesmrtelné, a zrodily děti, podobné bohům.
Nyní mi zpívejte o rodu žen, vy líbeznohlasé
olympské Múzy, rozenky Dia, vladaře bouří!